

Udgave 5.

August 2006

Journalnr.

18.13.00

Dok.nr.: 1927678

Idrætspolitisk Redegørelse 2006

Indholdsfortegnelse

Forord v/ Martin Geertsen

Indledning

Anbefalinger

1. Det kulturpolitiske grundsyn
2. Voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse
3. Idrætsfaciliteters betydning for nærmiljøet
4. Idræt i det københavnske byrum
5. Idrætsevents
6. Kunst og Idræt

Bilag

- 1) Voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse
- 2) Nyetablerede aktivitetsstrøg i byrummet
- 3) Rækkefølgeplanen
- 4) Investeringsredegørelsen
- 5) Bevillinger
- 6) Nyanlæg og Renoveringer

Forord

I de senere år har idræt og motion stået højt på den politiske dagsorden. Ikke mindst i perioden fra 2004-2006, hvor den forrige idrætspolitiske redegørelse har virket. Her er der især grund til at fremhæve 3 ting, som har haft afgørende betydning for det københavnske idrætsliv.

For det første blev Københavns Idrætsanlæg (KI) kommunaliseret i 2005. Det betyder blandt andet, at fordelingen af facilitetstid nu er samlet et sted. Det har i mange år været et stort ønske fra brugerne.

For det andet er brugerstyringen på de kommunale idrætsanlæg forbedret. Som bekendt tager strukturændringer tid, men processen er godt i gang.

For det tredje er renoveringen af byens idrætsanlæg nu for alvor begyndt. Der er tale om et langt, sejt og omkostningstungt træk, før de nedslidte idrætsanlæg lever op til nutidig standard, men vi er på vej.

Af andre tiltag kan nævnes, at eliteorganisationen Team Copenhagen blev etableret 2004. Samme år blev Københavns Kommunes Idrætspris uddelt for første gang.

Som noget helt nyt har Københavns Kommune netop i år nedsat en "Idrættens Tænketa" - et forum, der skal fungere som idéskaber og sparringspartner for Kultur- og Fritidsudvalget.

Rettes blikket fremad mod den periode hvor Idrætspolitisk Redegørelse 2006 skal virke, er der en række gode initiativer på vej.

På anlægssiden er der en ny skoleidrætshal, DGI-byens 3. etape og to nye svømmehaller i støbeskeen. Hallen og DGI-byens 3. etape åbner i 2008, mens begge svømmehaller planlægges åbnet i 2009.

2009 er samtidig det år, hvor København, om alt går vel, er værtsby for ikke mindre end 3 internationale idrætsbegivenheder. IOC-kongressen, World Outgames og UEFA cup finalen.

Det er ikke tilfældigt, at København har budt på alle tre arrangementer. Det bunder i et politisk ønske om at tiltrække flere internationale begivenheder til vores by. København skal turde binde an med unikke og spektakulære idrætsoplevelser. Det trækker gæster og investorer til byen, samtidig med at det giver københavnerne oplevelsen af at bo i en levende by. En by hvor borgerne tilbydes gode og anderledes oplevelser.

Det er vigtigt at fastholde, at sigtet for idrætspolitikken fortsat er, at København skal udvikles som både

- By for københavnere
- Hovedstad og
- International by

Idrætten og idrætspolitikken i København er konstant til debat. Heldigvis, for politik udvikler sig bedst i åben dialog med de mange brugere, der har valgt idræt og motion til, som en aktiv del af deres hverdag. Idrætspolitisk Redegørelse 2006 er et af bidragene til den fortløbende debat i årene fremover.

I håb om en fortsat god dialog
- og god læselyst

Martin Geertsen
September 2006

1. Indledning

I de seneste fem år har der været en eksplosiv udvikling i interessen for idræt og idrætspolitik. Idrætsområdet oplever i dag en eksponering som aldrig før, og intet tyder på, at interessen vil svækkes i nær fremtid. Tværtimod.

De idrætspolitiske vinkler der diskuteres spænder fra København som mulig værtsby for OL i 2024, til emner som idræt der danner vejen til sundhed og integration. Samtidig er der fokus på foreningsidræt som folkeoplysende element og definitionen af idrætsbegrebet anno 2006.

De mange vinkler af idrætten og idrætslivet i København er relevante hver for sig. For at fokusere debatten, er der udvalgt 5 temaer for Idrætspolitisk Redegørelse 2006.

Temaer for Idrætspolitisk Redegørelse 2006

Kapitel 1: *Det idrætspolitiske grundsyn*

Københavns Kommunes idrætspolitik hviler på et kulturpolitisk grundsyn. Det indebærer, at idrætten har en værdi i sig selv. Den hviler på glæden ved bevægelse, leg og samvær. Det betyder, at idrætten ikke skal forklare eller legitimere sig med argumenter fra fx integrations- sundheds- eller socialpolitikken. Det er ud fra dette grundsyn de valgte temaer behandles.

Kapitel 2: *Voksne københavnernes idræts- og motionsvaner*

De foregående redegørelser har især sat fokus på børn og unges idrætsdeltagelse. Men hvordan er det ud for de voksne københavnere? Hvilke idrætter dyrker de? Hvordan er fordelingen mellem foreningsidræt, selvorganiseret idræt og betalingsidræt?

Kapitel 3: *Idrætsfaciliteternes betydning for nærmiljøet*

For at imødekomme behovet i dag og fremover er det nødvendigt at etablere flere idrætsfaciliteter. Hvordan styrkes idrættens rolle i prioriteringsdiskussionerne?

Kapitel 4: *Idræt i det københavnske byrum*

Byrummet er populært som forum for idræts- og motionsudøvelse. I hvilken retning skal byrummet udvikles for at imødekomme de mange brugergrupperes behov?

Kapitel 5: *Idrætsevents*

København er værtsby for flere store og små, nationale og internationale idrætsevents. Hvad skal der til, for at fortsætte udviklingen? Hvilke events skal der sættes på, og hvilke faciliteter er der brug for?

Kapitel 6: *Kunst og Idræt*

Både kunst og idræt hører under det samlede kulturbegreb. Men har de to områder noget at sige hinanden? Er der en snitflade? Er der en flade for gensidig inspiration?

Anbefalinger

Det kulturpolitiske grundsyn

- At Københavns Kommunes idrætspolitik fortsat har det kulturpolitiske grundsyn som fundament - nemlig at idrætten har en værdi i sig selv, som skal fremmes.

Voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse

- At understøtte mulighederne for livslang idræt ved at tilvejebringe tilstrækkelige faciliteter i lokalområdet.
- At være særlig opmærksom på de ældre borgeres idrætsvalg, og dermed sikre faciliteter til gymnastik, dans og styrketræning.

Idrætsfaciliteternes betydning for nærmiljøet

- At idrætsfaciliteter fremover indtænkes i planlægningen af nye byområder med samme selvfølgelighed og automatik, som f.eks. skole- og daginstitutioner.
- At Kultur- og Fritidsforvaltningen igangsætter en undersøgelse af, hvilke forudsætninger foreningsidrætten skal opfylde for at kunne bidrage til integrationen

Idræt i byens åbne rum

- At udvikle byens rum med idræt for øje, herunder at skabe plads til innovative faciliteter som vandlegepladser, overdækninger, rullekøjtarealer mm.
- At udvikle byens "Blå rum" som aktivitetsområder. Dels ved at lette foreningslivets mulighed for at etablere sig i tilknytning til vand- og havnearealerne. Dels ved generelt at lette borgernes adgang til vandet.

Idrætsevents

- At gøre København til en begivenhedsby, med events rettet mod københavnernes, København som hovedstad og København som en international by.
- At der drøftes, hvilken type idrætsbegivenheder København skal satse på i fremtiden.

Kunst og idræt

- At dyrke den flydende overgang mellem kunst og idræt ved at afsætte en pulje til aktiviteter, som får de to områder til at spille sammen.
- At arbejde struktureret med at samtænke idrætsfaciliteter med kunst, når man renoverer eksisterende bygninger og anlæg eller etablerer nye faciliteter.

1. Det idrætspolitiske grundsyn

Fundamentet for Københavns Kommunes idrætspolitik

Idræt er den suverænt mest udbredte fritidsaktivitet, og den har betydning for den enkelte udøver og for samfundet som helhed. Derfor er idrætten en væsentlig del af den politiske dagsorden. Den politiske bevågenhed er også nødvendig, fordi idrætspolitikken skal udvikle aktiviteter og faciliteter, så de er i samspil med befolkningens idrætsvaner.

Det idrætspolitiske fundament

Idrætsbilledet er i dag mangfoldigt. Mangfoldigheden afspejles i de mange forskellige begrundelser for at deltage i idræt. Undersøgelser viser, at der er flere samtidige grunde til at være idrætsaktiv – fra lystbetonede til mere fornuftsprægede.

Det kulturpolitiske grundsyn har afsæt i den lystbetonede indfaldsvinkel. Idræt har en værdi i sig selv. Det er idrætten selv, der fascinerer, begejstrer og motiverer deltagelsen: Spændingen ved kampen, glæden ved legen, fornemmelsen af rytmen, fordybelsen over tid og fællesskabets kvaliteter. Det er lysten, der er idrættens omdrejningspunkt.

I det perspektiv er det væsentligt, at udøverne oplever, at aktiviteten har kvalitet, at det er sjovt, spændende eller udfordrende at bevæge sig. Det øger sandsynligheden for, at engagementet i idrætten fastholdes på sigt.

En anden indfaldsvinkel til idræt er en nytteorienteret tilgang. Her er det idrættens afledte effekter, der er i fokus. Idrætten kobles f.eks. ofte sammen med sundhed, dannelse og social forebyggelse. Idrætten optræder med andre ord i et sundheds-, uddannelses- eller socialpolitisk perspektiv. I dette perspektiv støttes idræt først og fremmest, fordi den kan løse opgaver i samfundet.

I sundhedspolitikken er idrætten et middel, til gennem øget fysisk aktivitet og vægttab at forebygge hjerte-karsygdomme, sukkersyge og knogleskørhed mv. Idrætten anbefales også til behandling af hjertesygdomme, forhøjet blodtryk og psykiske lidelser. Et eksempel herpå er ”motion på recept”.

I socialpolitikken er idræt bl.a. et middel til integration af nydanskere og socialt udstødte, aktivering af handicappede og ældre samt resocialisering af risikogrupper.

I uddannelsespolitikken er idræt et middel til at beherske kroppen og udvikle fysiske, psykiske og sociale kompetencer. Idrætten skal give indsigt i sammenhængen mellem livskvalitet, sundhed og fysisk bevægelse.

En indfaldsvinkel, hvor idrætten ses som et middel, har den svaghed, at indsatsen kun fastholdes, når den er relevant for målet. Sundheds- og socialpolitikken fastholder indsatsen i den udstrækning, resultaterne kan dokumenteres. Den enkelte motionist fastholder sin indsats, så længe viljen til at fastholde målet opretholdes. Hvis løbeturen opleves som et nødvendigt onde motiveret af ønsket om vægttab, øget sundhed og velbefindende, er der en større sandsynlighed for, at den fravælges på sigt. Hvis udøverne derimod oplever, at selve aktiviteten har kvalitet, at det er sjovt, spændende eller udfordrende at bevæge sig, er der en større sandsynlighed for, at engagementet fastholdes.

Den enkelte udøver har ofte flere begrundelser for at være idrætsaktiv. Det afspejles også i fundamentet for den københavnske idrætspolitik. Det er først og fremmest idrættens værdi i sig selv, som søges fremmet. Idræt kan også have social, uddannelses- og sundhedsmæssige gevinster. Det er imidlertid sidegevinster, som kun udløses, hvis hovedgevinsten – idrætten - har kvalitet.

Derfor er målet, at skabe idrætspolitiske initiativer, som tager udgangspunkt i det kulturpolitiske fundament.

En mangfoldig organisering af idrætslivet

Idrætten udfoldes og igangsættes på mange forskellige måder. Fra foreningsorganiseret idræt i den store flerstrengede forening, over kommunalt organiseret institutionsidræt og ældreidræt i dagtimerne, til kommercielle tilbud i fitnesscentre og selvorganiseret idrætsudfoldelse af forskellig art. En typisk idrætsudøver veksler ofte mellem de forskellige organisationsformer.

Sat på spidsen kan man skelne mellem to overordnede kategorier i organiseringen, som hver især indeholder en række udfoldelsesmåder. Den ene kategori udgøres af den organiserede idræt i bred forstand. Denne kategori er karakteriseret ved, at man ”går til” idræt. Den dækker derfor over den foreningsorganiserede idræt for såvel bredde som top- og subelite samt idræt i skolefritidsordninger og i fritidsklubben.

Den anden kategori indeholder den selvorganiserede idræt i al dens variation. Fra den faste deltagelse i kommerciel idræt til den spontane løbetur og legen med bolden i gården osv. Det spidsfindige ved denne kategori er, at den også indeholder aktiviteter, der umiddelbart kan

have et organiseret præg. Eksempelvis den faste deltagelse på et aerobic hold i fitnesscentret.

Begge grupper er væsentlige i idrætspolitikken. Ikke mindst fordi begge grupper er væsentlige dele af idrætsbilledet.

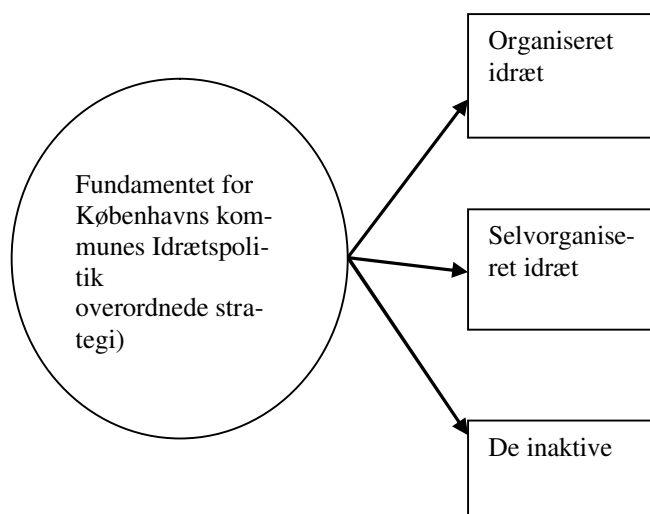
En stor del af den selvorganiserede idræt gør ikke brug af kommunale idrætsfaciliteter. Det drejer sig først og fremmest om dem, der dyrker løb, hvilket ganske vist foregår i byens rum, men ikke på egentlige idrætsfaciliteter. En anden gruppe, som betaler for egen idræt er brugerne af de kommercielle fitnessanlæg, mens en del af den selvorganiserede idræt ønsker adgang til idrætsfaciliteterne.

Det centrale er, at kommunens idrætspolitik forholder sig til såvel den organiserede som den selvorganiserede idræt – og ikke mindst - den inaktive del af befolkningen. Den inaktive del af befolkningen er en kategori, der dækker over borgere, der med forskellige begrundelser har fravalgt idræt. Kun ved at forholde sig nuanceret til samtlige kategorier sikres det, at de politiske initiativer tager højde for de særlige behov og forudsætninger, som kendetegner hver enkelt.

Idrætspolitikens tre del-områder

Den københavnske idrætspolitik er rettet mod tre kategorier. Første del er rettet mod den organiserede idræt i bred forstand. Anden del er rettet mod den selvorganiserede idræt i al dens variation. Og endelig er den sidste del rettet mod den inaktive del af befolkningen. Væsentligt er det, at de tre del-strategier i praksis fungerer i samspil med hinanden.

Figur 1:

Idrætspolitikken skal omfatte alle borgere i Københavns Kommune. Målet er at fremme idrætsaktiviteten med udgangspunkt i de behov og muligheder, der er i hver kategori. Politikken for de tre delområder er nærmere beskrevet i den Idrætspolitiske Redegørelse fra 2004, som findes på kommunens hjemmeside; www.kk.dk.

2. Voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse

Gennem de seneste 3 årtier er antallet af voksne danskere der dyrker idræt og motion i fritiden steget markant. Flere er begyndt at dyrke idræt, færre holder op, og begge køn er blevet lige aktive. Fra primært at være en børne- og ungdomsaktivitet, er livslang idræts- og motionsdeltagelse blevet et mål for stadig flere voksne mænd og kvinder. Det gælder i København som i landet som helhed.

For en uddybning af voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse henvises til bilag 1.

Pres på idrætsfaciliteterne

Idrætsfaciliteterne i København udnyttes i dag fuldt ud. Voksne må ofte træne i de sene aftentimer, flere foreningshold får færre timer end ønsket, og flere fodboldklubber, roklubber, klatreforeninger og fægteklubber har ventelister. Samtidig står idrætsgrene som motor- og ride-sporten uden faciliteter.

Udviklingen i de voksnes idrætsdeltagelse indikerer, at presset på idrætsfaciliteterne vil stige betydeligt de næste år. Det skyldes navnlig, at de ældre generationer, i modsætning til tidligere, vedbliver med at dyrke (livslang)idræt. Allerede i dag er der foreninger, der får afslag på ansøgning om tid i dagtimerne. Det er en ny udvikling. Samtidig skal man være opmærksom på, at i årene fremover vil en stigende del af de ældre idrætsaktive fortsat befinde sig på arbejdsmarkedet. Derfor vil denne aldersgruppe øge presset på idrætsfaciliteterne i både dag- og aftentimerne.

Facilitetsudviklingen skal tage afsæt i københavnernes idræts- og deltagelsesmønster. Her ses det, at en væsentlig del af de voksnes idræts- og motionsudfoldelse foregår i byens åbne rum. Det gælder aktiviteter som cykel- vandre- og løbeture i byens ”grønne rum” og kano- ro- og sejlsport i byens ”blå rum”. For at understøtte og forbedre borgernes mulighed for at dyrke forskellige former for idræt og motion i det fri, skal udviklingen af byens åbne rum optimeres.

Udviklingen af de indendørs idrætter peger på, at der er behov for flere mindre idrætslokaler. Her anbefales det, at disse idrætslokaler tilvebringes i lokalområdet. Ikke mindst af hensyn til ældre voksne.

- For ”unge voksne” vedkommende skal der sikres udvikling af faciliteter til kampidræt, boksning, dans og styrketræning.
- For ”ældre voksne” vedkommende skal der sikres udvikling af faciliteter til gymnastik, dans, styrketræning og badminton.

3. Idrætsfaciliteters betydning for nærmiljøet

Historisk set prioriterer byplanlægningen mulighederne for idræt, motion og bevægelse i lokalmiljøet relativt lavt. Det ses bl.a. i Indre By og på Indre Nørrebro, hvor der er få idrætsfaciliteter og hvor det langt fra er muligt at imødekomme efterspørgslen. Indtil videre har det også vist sig vanskeligt at få indarbejdet idrætsfaciliteter i nye byområder som eksempelvis Ørestad og Sydhavnen.

Idrættens trange kår i byplanlægningen står i nogen grad i modsætning til etableringen af daginstitutioner, skoler, plejehjem osv. Her er der i højere grad automatik mellem antallet af indbyggere og hvor mange faciliteter, der anlægges.

Idrættens position skal styrkes i prioriteringsdiskussionen

Et brud med den hidtidige planlægningstradition kræver, at idrættens position styrkes, så idrætsfaciliteterne fremover indtænkes i planlægningen med samme selvfølgelighed, som f.eks. skole- og daginstitutioner. Et sådant brud er særlig nødvendigt set i lyset af det nuværende - og ikke mindst fremtidige - pres på idrætsfaciliteterne, jf. afsnit 2.

I praksis indgår idrætsfaciliteter i nye byområder i en intens og nødvendig prioriteringsdiskussion. I dialogen såvel internt i kommunen som med eksterne samarbejdspartnere har idrætten det vanskeligt. Det kan skyldes, at idrættens fremmeste kvaliteter, som skaber af livsglæde, identitetsdannelse og sociale fællesskaber mv., ikke umiddelbart kan måles og vejes.

Derfor kan den værdibaserede og kulturpolitiske argumentation for idrætsfaciliteter i nye byområder med fordel understøttes af en kvantitativ tilgang. En tilgang, hvor idrættens positive sideeffekter synliggøres med bl.a. økonomiske betragtninger.

Idrættens sidegevinster

Fokus for idrætspolitikken er glæden ved leg, bevægelse og motion. Idrætten har imidlertid en række sidegevinster. Det er godt for helbredet og sundheden at være (idræts-) aktiv og det har i sagens natur også en betydelig indflydelse på sundhedsøkonomien.

Fysisk inaktivitet er i den absolutte top, når det kommer til de risikofaktorer, som har størst betydning for folkesundheden. Fysisk inaktivitet tegner sig for 7-8 % af alle dødsfald svarende til at 4.000 dødsfald årligt på landsplan. Forskellen i middellevetid mellem aktive og inaktive er 5-6 år.

Her har Sundhedsudvalget med Folkesundhed Københavns arbejde igangsat en række målrettede initiativer.

På samme måde har idrætten sociale sidegevinster. Her er en af de mest debatterede gevinsterne på integrationsområdet.

Idræt og integration

Idrætten har et stort integrationspotential, fordi man her kan mødes om en fælles interesse på tværs af forskelle – til gavn for såvel minoritets- som majoritetsbefolkningen. For en del etniske minoriteter kan foreningslivet derudover bane vejen for et udvidet og mere differentieret netværk, som på sigt kan få betydning for både uddannelse, arbejdsmarked og aktivt medborgerskab.

I et integrationsperspektiv spiller idrætten og foreningslivet en central rolle i forhold til sociale relationer, netværksdannelse og fællesskabsfølelse. Samtidig kan idrætsforeningerne fungere som et forum, hvor etniske minoritetsgrupper kan få et indblik i den danske foreningskultur, det danske samfunds strukturer, demokratiske spilleregler mm.

At der er fokus på idrættens muligheder som redskab til integration ses i den nye integrationspolitik. Her er kultur og fritid et af de seks indsatsområder.

Undersøgelser fra København, der indgår i baggrundsmaterialet til Integrationspolitikken, viser, at etniske drenge er stort set lige så idrætsaktive som drenge hvis forældre er født i Danmark. Dette indikerer, at det ikke er yderligere information om foreningerne, der er behov for.

For de etniske piger er situationen imidlertid en anden. De går langt mindre idrætsaktive end piger hvis forældre er født i Danmark. Det kan kobles med overvejelser om idrætsfaciliteterne i højere grad kan/skal tilpasses disse piger og kvinders behov. Her har aflukkede rum og badeforhæng en af vejene til at gøre faciliteterne mere attraktive for denne målgruppe. Derudover mangler der generel viden om hvilke forudsætninger, foreningsidrætten skal have, for at kunne bidrage til integrationen. Kultur- og Fritidsforvaltningen vil igangsætte en undersøgelse af dette.

Når idræt og integration ses i sammenhæng er det imidlertid centralt at holde fast i det kulturpolitiske grundsyn. Foreningstanken bygger på, at deltagerne bidrager frivilligt, og de er ikke hverken service – eller socialinstitutioner. I overensstemmelse hermed er udgangspunktet for de offentlige tilskud til idrætslivet, at støtten gives på en måde, der ikke anfægter de frivillige organisationers selvbestemmelse, fx ved at fratage eller nedsætte tilskud til kulturinstitutioner eller foreninger, der ikke skaber integration mellem minoritet og majoritet.

Krav om, at der fx i en forening skal være en vis procentdel af enten minoritets- eller majoritetsbefolkningen, vil gå imod grundprincipperne for kultur- og fritidsområdet. Støtten til eksempelvis det folkeoplysende foreningsliv gives ikke ud fra hvem, der deltager i aktiviteten, men hvordan aktiviteten er organiseret. Etniske minoritetsforeninger og majoritetsforeninger har dermed samme tilskudsmuligheder som foreninger, hvor minoritets- og majoritetsforholdet afspejler den etniske sammensætning af de københavnske borgere.

Udnyt idrættens sidegevinster

Som det fremgår, har idrætten en række sidegevinster. Der kan være et overspil mellem idræt og sundhed, idræt og uddannelse samt idræt og integration. Sidegevinsterne kan udnyttes og understøttes i et samarbejde mellem Kultur- og Fritidsforvaltningen og hver af de forvaltninger sidegevinsten berører.

Ønsker Københavns Kommune at målrettet at udnytte sidegevinsterne skal der afsættes flere midler til udviklingspuljerne. Herfra er der allerede positive erfaringer omkring integration og overvægt/sundhed.

Efter samme princip kan der afsættes en pulje til at mindske barriererne for at etniske piger deltager i idræt. Puljen kunne f.eks. anvendes til bedre muligheder for aflukket omklædning mm.

4. Idræt i det københavnske byrum

I takt med at København udvikles som international by, har mange af byens borgere valgt at flytte store dele af deres fritid – og dermed fritidsaktiviteter – udendørs. Københavnerne har for alvor indtaget byens åbne rum.

Faciliteter i byens åbne rum

I den periode hvor den forrige idrætspolitiske redegørelse har fungeret (2004-2006), er der etableret en række byrumsfaciliteter, hvor muligheden for idræt og motion er prioriteret højt. En del anlæg er indrettet med henblik på et særligt samspil mellem det grønne parkstrøg med træer, buske, græs og blomster, indlagte stille- og opholdsområder og områder til mere målrettet leg og fysisk aktivitet. For en uddybning af idræt i det københavnske byrum henvises til bilag 2.

I mange københavnske bydele er der oplagte muligheder for at etablere – eller nytænke – sammenhængende aktivitetsområder og dermed udnytte Københavns grønne islæt. Med en fysisk placering i et bolig-nært område indbydes lokalebefolkningen til at indtage området. Det gælder især børnene. Her viser al erfaring, at den fysiske afstand mellem bopæl og aktivitetssted har afgørende betydning for fritidsvalget.

På mange af de nyindrettede aktivitetsfelter lever banemålene ikke op til international standard. Minikunstgræsbanerne er et eksempel. Børns behov for fysisk udfoldelse, leg og konkurrence fordrer imidlertid ikke standardmål, men derimod nærhed. På aktivitetsstrøget kan muligheden for at ”lege” og ”dyrke idræt” samme sted, være med til at skabe sammenhænge i det enkelte barns (fritids)liv og ad den vej understøtte ”den gode vane”.

Byens Blå rum

Som ramme for fysisk aktivitet og rekreation indeholder Københavns havnearealer nærmest uanede muligheder. Både til lands og til vands. I dag indgår aktive kano- kajak-, ro- og sejlsportsfolk som en naturlig del af det sø-kig der møder forbipasserende på havnekajen. Fra at fungere som rene transportveje, har de blå arealer gennemgået en forvandling, idet de i dag også udgør en blå rekreativ oase med masser af aktivitet. Ikke mindst efter åbning af havnebadene på Islands Brygge og bag Fisketorvet.

Der er stor efterspørgsel på både aktivitets- og facilitetsmuligheder i tilknytning til vandområderne. Københavns kajakklubber har lange ventelister. Vinterbaderne ønsker helårsfaciliteter. Der er massiv efterspørgsel på muligheder for etablering af grejbank og adgangsveje – for blot at nævne nogle eksempler.

Der er mange forslag til hvordan byens blå arealer kan udvikles. Fælles for de mange ideer er, at forudsætningen for at øge aktiviteten på vandet er at lette adgangen fra landet.

Hver gang en jolle, kajak eller robåd sættes i vandet skal det ske fra en bådebro. Initiativtagerne skal finde midler til bådebroen og der skal betales leje for adgang til både havne- og vandarealet. Desuden skal der findes midler til opbevaring af materiellet.

Kano- og kajaksportens lange ventelister samt det almindelige pres på vandaktiviteterne fortæller, at der behov for at oprette nye foreninger. Især i de nye boligområder nær vandet. Derfor skal det gøres lettere for initiativtagerne at etablere sig på og i tilknytning til byens blå arealer.

Visionen for Københavns Kommuneplan 2005 er at skabe den gode by. Heri indgår, at udviklingen af det udendørs byliv skal understøttes. Det skal blandt andet ske ved ”deregulering af byrummet”, et tiltag med det formål at gøre det lettere og mere smidigt at arrangere koncerter, idrætsbegivenheder og andre former for store og små events.

Byens traditionelle (idræts)rum

Sideløbende med at flere idræts- og motionsaktiviteter vinder indpas i byens åbne rum, er mange sæsonidrætter på vej til at blive helårsidrætter. Nye belægninger, forbedrede lysforhold og fleksible åbningstider hjælper de mange aktive på vej.

På de traditionelle udendørs idrætsanlæg har etableringen af kunstgræsbaner medført at ”indefodbold” er på retur, og de kommende minikunstgræsbaner peger samme vej. Tiltag som lysløjpen i Fælledparken, BMX-banen i Ørestaden, byens skaterramper, træningspavilloner og udendørs klatrevægge er med til at sikre, at (idræts)livet i Københavns byrum leves året rundt.

Idrætten og idrætsaktiviteterne skal være med til at udfordre byrummet, et byrum hvor der skal være plads til eksperimenter. For eksempel vil overdækning af en plads eller torv skabe et helt nyt rum for aktiviteter som dans, skak og petanque. Kombineret med transparente vægge sikres både ind- og udkgig, samtidig med at aktivitetssæsonen forlænges.

Byrummet og den nære fremtid

I en tid hvor flere og flere københavnere vælger at være aktive, træder byens mangel på idrætsfaciliteter tydeligt frem. Derfor skal der gøres en ekstraordinær indsats for at optimere *byens tredje facilitet*, det åbne rum. Ikke som erstatning for indendørs idrætshaller og udendørs spe-

cialanlæg, men for at tilgodese de mange ønsker og behov der er for at udfolde sig fysisk i det fri.

5. København som forum for idrætsevents

I Københavns Kommunes internationale strategi fremgår det, at København skal udvikles som både by for københavnernes, hovedstad og international by. Denne strategi spiller også ind på idrætspolitikken.

Globalt er der et stigende fokus på forskellige typer af events og deres betydning for udviklingen af byer og bymiljøer. En event er her en offentlig begivenhed, der er åben for alle – både lokale borgere og turister.

Fokusering på events mærkes også i København. Byen har gennem de senere år dannet rammen om et voksende antal idrætsbegivenheder og udviklingen ser ud til at fortsætte i de kommende år.

Storbyen er karakteriseret ved, at der ”sker ting”. Ud over de mere eller mindre fastetablerede kultur- og fritidstilbud, er der et konstant flow af events, der sætter deres præg på bybilledet og på livet i byen.

By for københavnernes

Idrætsbegivenhederne for københavnernes kendetegnes ved, at de besøgende ofte selv deltager i/eller er en del af begivenheden. Der er kun få, der alene kommer for at iagttage begivenheden. København er løbende vært for denne type begivenheder. Sommerdans i Fælledparken, Friday Night Skate, Streetbasket, Walkathon og Gadefodboldstævne for Kvinder er eksempler på forskellige åbne udendørs tilbud. Dertil kommer en lang række motionsløb, heriblandt bl.a. DHL-stafetten, Kvindeløb og Wonderful Copenhagen Maraton.

Parallelt med at udbuddet bliver større, udvides bylivet til også at omfatte kvarterer uden for bymidten. Her har især de gennemførte og igangværende kvarter- og områdeløft sat positive spor. Lokale motionsløb og fodboldturneringer, etnisk dans, walk and talk, stavgang, cykleprojekter og meget andet vidner om, at potentialet for idræts- og motionsaktiviteter i byens åbne rum nærmest er uendeligt.

De lokale begivenheder arrangeres oftest af en klub eller et forbund, og ofte i samarbejde med Kultur- og Fritidsforvaltningen eller f.eks. et kvarterløft projekt. Andre begivenheder udspringer af et politisk initiativ.

Fokus for idrætsevents med sigte på københavnernes, er glæden ved at deltage, oplevelsen og følelsen. Her spiller eventpolitikken naturligt sammen med det kulturpolitiske grundsyn.

Hovedstad

Idrætsbegivenheder i København som hovedstad er begivenheder, der

tiltrækker gæster fra andre dele af Danmark, men som ikke har et internationalt sigte. Et af de – foreløbige – enkeltstående eksempler herpå er sommerens svømning rundt om Christiansborg. Blandt eksempler på tilbagevendende begivenheder med sigte på København som hovedstad er Copenhagen Athletics Games, der blev afviklet for anden gang den 24. august 2006. Andre eksempler er Copenhagen Maraton og Copenhagen Classic Car Cup.

International

by

De internationale idrætsevents er kendetegnet ved, at udøverne tilhører idrætseliten og hovedparten af de besøgende er tilskuere.

Også de internationale begivenheder kan i sagens natur være enten enkeltstående begivenheder som VM i karate og Europa Top 12 i bordtennis – eller tilbagevendende events som Copenhagen Maraton.

Københavns Kommune har gennem de seneste år gjort en markant indsats for at tiltrække flere internationale idrætsevents. Det er f.eks. sket gennem etableringen af Copenhagen Eventures.

Blandt de større pejlemærker i fremtiden er den olympiske IOC session og kongres i 2009. Samtidig arbejdes der på at få UEFA cup finalen i fodbold til København samme år. Der er allerede andre bud på internationale events i støbeskeen. Der er med andre ord udsigt til, at 2009 bliver et stort sportsår i København.

København har også søgt om 2nd World Outgames 2009 - et internationalt breddeidrætsstævne med fokus på homoseksuelle. Der forventes op mod 13.000 deltagere. Arrangementet adskiller sig fra de fleste andre internationale idrætsbegivenheder ved at være en begivenhed, hvor deltagerne selv deltager aktivt i eventen. Der er kun få egentlige tilskuere til arrangementet.

De nærmeste års udfordring

Copenhagen Eventures har fremlagt en strategi for idrætsevents i København, der på kort sigt tager afsæt i de faciliteter Københavns Kommune har i dag.

På kort sigt er målet at tiltrække begivenheder, der passer ind i København. Enten fordi vi har faciliteterne, eller fordi de kan etableres midlertidigt. Dette giver mulighed for at afprøve, hvad det kræver og koster for en by som København at danne rammen om store idrætsbegivenheder.

Eurogames i 2003 og Outgames i 2009 er eksempler på sådanne begivenheder. Begge begivenheder har mange sportsgrene involveret og der er begrænsede krav om, at idrætsfaciliteterne opfylder internatio-

nale standarder. Samtidig spiller de i deres organisering godt op mod København som en hyggelig, sikker, åben og tolerant hovedstad

På længere sigt er målet flere større internationale begivenheder. Her vil en multiarena med mulighed for f.eks. boldspil, kampsport og ishockey været et godt skridt på vejen.

På langt sigt er Olympiaden en af de begivenheder Københavns Kommune kan satse på. På vejen mod Olympiaden er der imidlertid mange events, der giver byen bedre muligheder for at vurdere, hvor den langsigtede strategi for idrætsevents skal ende.

Hvorfor en international by?

Københavns Kommune er gået ind i kampen om de internationale idrætsbegivenheder. Her spiller det en central rolle, at eksponeringen af sport er enorm. Idræt vækker en passion man sjældent ser på andre områder. Der er målbare resultater - vindere og tabere.

Idrætsevents kan samtidig være med til at markedsføre en by som en venlig og imødekommende by, der er i stand til at løse den vanskelige opgave, som et større idrætsarrangement er. Internationale idrætsarrangementer er også med til at gøre københavnere stolte af deres by. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at borgerne gerne vil bidrage med frivilligt arbejde i forbindelse med arrangementerne.

Det at tiltrække events til en by skal også ses i en større sammenhæng. Der er ikke tvivl om, at borgernes mobilitet er stigende – både nationalt og særligt internationalt. Meget synes at pege på, at borgerne flytter hen til byer med mange begivenheder. Den seneste udvikling peger på, at virksomhederne vælger at flytte derhen, hvor de attraktive medarbejdere bor. Det betyder også, at eventpolitikken dermed får et indirekte overspil på erhvervspolitikken.

Samme overvejelser kan man gøre om turismen. Tendens er at turister i stigende grad rejser efter events. Denne udvikling sker på bekostning af rejser med fokus på de mere traditionelle seværdigheder som f.eks. den lille havfrue og Tivoli.

Bestræbelserne på at tiltrække events skal samtidig knyttes til den økonomiske gevinst. Idrætsbegivenheder tiltrækker umiddelbart gæster til begivenheden, men lige så vigtig er den positive omtale en god oplevelse afføder. Det kan være i form af genbesøg med familie og venner, positiv omtale af byen, der kan afføde forretningsbesøg og den multiplikator dette sætter i gang. Det er imidlertid vigtigt hele tiden at have fokus på målbare resultater, der viser at byen formår at tiltrække nye gæster, nye initiativer og nye investeringer.

Den kritiske vinkel

Forventningerne til en satsning på idrætsevents i København er store – og med rette. Det er imidlertid centralt at bevare fokus og løbende evaluere på resultatet. Affødte begivenheden det forventede? Flere byer har afviklet store idrætsbegivenheder med enorm umiddelbar succes, men dele af de mere langsigtede mål er ikke realiserede. F.eks. forventede Sydney en massiv turisttilstrømning oven på De Olympiske Lege. Den udeblev. Det blev til en lille stigning de følgende år, men kurven er allerede på vej til at flade ud.

I Europa er der en lang række byer, der arbejder målrettet på at tiltrække internationale idrætsbegivenheder. Blandt dem er Stuttgart, Rotterdam, Zürich, Sheffield og Manchester. Den samme udvikling ses også i resten af verden. Her er Illinois, Montreal og Sydney blandt de store byer, der målrettet har satset på idræt i deres eventpolitik.

Meget tyder på at antallet af byer der satser på idrætsbegivenheder vil stige i de kommende år. Det betyder også, at det er værd at overveje om København skal satse på de samme begivenheder som alle de andre byer – eller om man kan finde en særlig ”kant”, der passer godt til byen? Her er der mange veje at gå. F.eks. kan man satse på de idrætter, hvor Danmark og København allerede kan markeret sig internationalt. Et klassisk eksempel er håndbold, men der er også mindre idrætter, hvor Danmark har markeret sig internationalt. Det er f.eks. atletik, ro- og kampsport.

6. Kunst og Idræt

Kunst og idræt er begge elementer i det samlede kulturbegreb og der er derfor flere områder, hvor de to elementer overlapper hinanden. Det gælder for eksempel dans, der både er en kunstretning og en idræt – tænk bare på den flydende overgang mellem ballet, akrobatik, rytmisk gymnastik og sportsdans.

Der er samtidig megen kunst og æstetik indeholdt i idrætten – især når den udøves på højt plan. Eliteidrætten har en æstetik, som blandt andet kommer til udtryk i de idrætsgrene, der også giver publikum en form for optræden indblandet i konkurrencen. Her tænkes eksempelvis på synkronsvømning og kunstskejteløb.

I Københavns Kommune arbejdes der på to felter for at få idrætten til at spille sammen med andre kunstarter:

- Aktivitetsbaseret - ved at støtte og arrangere aktiviteter, som har et mere bredt kulturelt sigte – eksempelvis i en blanding af musik, dans og idræt.
- Arkitektonisk - med multianvendelige faciliteter, som kan anvendes til andet og mere end idræt – eksempelvis til teater, performance art, koncerter, kunststillinger mv.

Aktiviteter

I Københavns Kommune er områderne kunst og idræt organisatorisk delt op mellem Kunst og Kultur og Fritid og Idræt, men funktionelt er der flere aktiviteter, som indeholder elementer fra begge områder.

Musik og bevægelse

I musicalgenren er der et helt naturligt forhold mellem bevægelse og æstetik – et samspil mellem krop og stemme i forhold til det omgivende rum og dets former. I samspillet mellem de æstetiske processer (optræden) og bevægelsen, knytter sig også formgivning som syning, billedkunst, håndværksfag mv.

Under Kulturhavn blev der i 2005 opsat en musical ”Den lille havfrue”, hvor de optrædende og medhjælperne blev hentet blandt byens borgere. Som borger var der mulighed for at tilmelde sig til musicalen og så være med ved at deltage i et eller flere kunstneriske værksteder – henholdsvis sang, teater, udsmykning af kulisser, udarbejdelse af kostumer og rekvisitter mm. I ”Den lille havfrue” var der i alt 800 deltagere, der enten syede kostumer, spillede teater, dansede eller på anden måde deltog i arrangementet.

I flere andre arrangementer i København er der et samspil, hvor idræt, dans, musik mv. mødes inden for en levende ramme. Det sker eksempelvis ved Copenhagen Maraton – en event hvor løberne på gader og pladser møder samba dansere, orkestre og andre kulturelle aktiviteter. Derved bliver det ikke kun en idrætsbegivenhed, men også et kulturelt arrangement.

Street kultur

Ser man på udviklingen inden for aktiviteter, der både dækker kunst og idræt, så er der et udviklingspotentiale i street kulturen. Inden for dette område er der et konstant samspil mellem street sport (skateboard og street basket), street art (graffiti maleri på lærred) og street musik (rap/hip hop). Alle genrerne er udsprunget af hip hop kulturen og der er derfor ofte en naturlig kobling mellem udøverne af henholdsvis street sport, street sport og street musik, idet der er mange fra denne kultur, som både dyrker street sport som street musik og street art.

Baggrunden for street kulturens appel blandt de unge er netop, at den har et bredt aspekt med mange muligheder for udfoldelse. De unge kommer derved til at prøve en hel masse forskellige aktiviteter før de som oftest specialiserer sig inden for en genre. Samlingspunktet er som oftest hip hop musikken, men kan lige såvel være fra aktiviteter som BMX cykling, skateboarding, break dance, gadekunst/ udsmykning, basketball mm.

I København har der været flere arrangementer indenfor street kulturen de seneste år. De fleste af disse er sket på initiativ fra street kulturen, hvor kommunen så er gået ind og har bakket op om projektet, oftest i form af en underskudsdekning. Det gælder eksempelvis en udstilling af graffitimalerier på lærred i Øksnehallen, samt street basket og street fodbold turneringer i byens rum.

Kommunens formål er, at være åben over for nye aktiviteter og bakke de personer fra street kulturen op, der har ideerne og det gode projekt. Det kan både være ved lån af faciliteter eller ved økonomisk støtte til projekter.

Københavns Kommune ønsker at udforske den flydende overgang mellem kunst og idræt, ved at afsætte en pulje til aktiviteter, som dyrker både kunst og idræt. Da ungdomskulturen i høj grad er bærende for samspillet mellem kunst og idræt, vil denne pulje i sagens natur primært rette sig mod ungdomskulturen.

Arkitektur

Der er tidligere blevet arbejdet på at etablere multianvendelige facili-

teter i byens rum, som har et bredere sigte end idræt og motion (se kapitel 4).

Der er også mange grunde til arkitektonisk at samtænke idrætten med kunsten, når man renoverer eksisterende bygninger og anlæg eller etablerer nye i fremtiden. Kunsten kan berige idrættens rum og arkitektur. Her tænkes på det umiddelbare i form af selvstændige kunstværker placeret centralt på anlæggene, som malerier og skulpturer.

Dernæst tænkes der på kunstens sammensmeltning i idrætsarkitekturen. Det være sig i bygningsmassens udformning, farvevalg og lysopsætning, der kan skabe rumoplevelser langt væk fra idrætshallernes trøstesløse udtryk.

I idrætshaller og svømmehaller kan der i programfasen eksempelvis bringes kunstnere ind i en renoverings- eller byggeprocesser, for at få dem om at integrere deres kunst, der hvor der dyrkes idræt. Det kan være ved at male store billeder på ellers tomme vægge i en idrætshal eller ved at skulpturere rutsjebaner i en svømmehal.

Både i svømmehallen på Bellahøj og Vandkulturhuset i Valby, er der forslag om at inkorporere kunst i de to faciliteter inden etableringen påbegyndes. Det giver mulighed for at etablere en mere sammenhængende løsning, frem for hvis kunsten først tænkes ind efter projekteringen er færdig og opførelsen er i gang.

Der er også forslag fremme om at etablere en multianvendelig, indendørs facilitet i København, som skal kunne dække behovet for de mange udøvere inden for street kulturen – og ikke kun idrætsdelen. Idéen går på at finde et sted at samle hele street kulturen, ved at etablere en multihal for undergrundskulturen, hvor man kan spille boldspil, stå på skateboard, cykle på BMX, male på lærreder, danse til hip hop musik mv. Dermed kan der skabes mulighed for at etablere et kreativt samlingssted indendørs for alle de kunstarter, der normalt er at finde i byens rum.

Også på de grønne idrætsanlæg kan kunst med fordel inkorporeres. Generelt må en fodboldbane siges at være mere funktionel end æstetisk og køn. Ved at gøre noget ved havearkitekturen kan de grønne anlæg få en mere interessant udtryksform – med plantning af træer og buske eller ved at lave mønstre i græsset ved slåning. Der kan samtidig skabes mere idræt på de grønne idrætsanlæg – eksempelvis ved at etablere bænke, som også kan anvendes af skatere til diverse kunster, eller ved at opsætte et gelænder, som også kan bruges til udstrækning af de mange løbere i byen.

Bilag 1

Voksne københavnernes idræts- og motionsdeltagelse

I den seneste undersøgelse af danskernes kultur- og fritidsaktiviteter har 58 procent voksne danskere fra 15 år og opefter oplyst, at de inden for det seneste år har dyrket idræt og motion mindst en gang om ugen. I 1998 svarede 51 procent *ja* på samme spørgsmål. Dermed har der på bare 6 år været en stigning på 7 procent i andelen af idræts- og motionsaktive voksne. Det skal bemærkes, at der er tale om en landsdækkende undersøgelse. Tidligere undersøgelser peger dog på, at der kun er tale om mindre afvigelser i forhold til voksne københavnernes deltagelse i idræt og motion.

Dermed er der ca. 245.000 københavnere (58 procent) i alderen fra 15 år og opefter, der regelmæssigt dyrker en eller anden form for idræt og motion, mens ca. 177.000 voksne borgere (42 procent) har fravalgt regelmæssig idræt og motion fra som en del af deres fritidsliv.

Topti

De ti mest udbredte voksenaktiviteter er: vandreture (16%), jogging (16%), gymnastik/aerobic (12%), svømning (11%), styrketræning (11%), badminton (9%), cykling (8%), fodbold (8%), dans (5%) og golf (5%). *AKF's landsdækkende undersøgelse fra 2004.*

De mange aktive voksne tegner tilsammen et bredt idrætsmønster, hvor hver enkelt udøvers valg af aktivitet afhænger af en række forhold, blandt andet alder, køn, uddannelse samt motiv til at dyrke idræt og motion.

Voksenidrættens organisationsformer

Voksnes aktivitetsvalg dækker over flere forskellige *organisationsformer*. Der kan skelnes mellem at dyrke idræt og motion i en idrætsforening, i aftenskolen, i et fitnesscenter eller selvorganiseret (alene eller sammen med andre).

- **Foreningsidræt – ca. 90.000 voksne københavnere** dyrker idræt i en forening. (Københavnske idrætsforeninger – et oversigtsbillede” fra 2004).
- **Aftenskolemotion – ca. 28.000 voksne københavnere** dyrker motion i aftenskolen. De aktiviteter der tilbydes er primært motion og bevægelse, afspænding, yoga, tai-chi og varmtvands-gymnastik.

- **Fitnesscentre – ca. 68.000 voksne københavnere** dyrker motion i et af Københavns 40 kommercielle fitnesscenter. ("Sved for Millioner", igangværende forskningsprojekt under Idrættens Analyseinstitut).
- **Selvorganiseret idræt og motion – ca. 60.000 – 100.000 voksne københavnere** har valgt at dyrke selvorganiseret idræt og motion. Selvorganiseret idræt og motion dækker over aktiviteter som besøg i svømmehallen, trave- vandre- og cykelture, motionsløb/jogging, stavgang, købebadminton, "fodbold med vennerne" og meget andet.

Antallet af voksne københavnere der dyrker selvorganiseret idræt og motion er vanskeligt at fastsætte. Det skyldes, at en meget stor procentdel af de aktive dyrker idræt og motion under flere forskellige organisationsformer: I en idrætsforening og selvorganiseret (fx turcykling). I et fitnesscenter og selvorganiseret (fx motionsløb). I aftenskolen og i selvorganiseret (motionssvømning) Kombinationsmulighederne er mange. AKF's undersøgelse fastslår imidlertid, at inden for de seneste fem år har andelen af voksne der dyrker idræt under flere forskellige organisationsformer været stigende. De i forvejen aktive er med andre ord blevet endnu mere aktive. Den sociale ulighed træder tydeligt frem. Jo højere uddannelse, jo oftere dyrker man idræt.

Ifølge "Sved for Millioner" dyrker ca. 300.000 danskere fitness i et kommercielt fitnesscenter. Da 10 procent bor i København, skulle der logisk set være ca. 30.000 aktive udøvere i byens kommercielle fitnesscentre. Med 68.000 aktive voksne københavnere, er der dermed tale om en markant overrepræsentation. En storbyaktivitet.

Foreningsidræt - hvilke idrætsgrene?

Den københavnske foreningsidræt har en kønsfordeling på ca. 70 procent mænd og 30 procent kvinder. På landsplan er fordelingen ca. 60 procent mænd 40 procent kvinder. Den markante forskel skyldes blandt andet, at mange københavnske kvinder dyrker motion (motionsgymnastik) i aftenskolen frem for i en idrætsforening.

Ifølge "Københavnske idrætsforeninger – et oversigtsbillede" (2004) er de 5 populære foreningsidrætter opgjort på køn og alder¹:

Mænd fra 18-25 år:

fodbold, boksning, skydning, kampsport og badminton

Kvinder fra 18-25 år:

fodbold, håndbold, kampsport, boksning og badminton

¹ Opgørelse skal tages med et vist forbehold, da idrætsorganisationerne ikke registrerer deres medlemmer efter samme princip.

Mænd over 25 år:

fodbold, sejlsport, tennis, badminton og atletik

Kvinder over 25 år:

sejlsport, tennis, gymnastik, badminton og roning

- Fodbold er den idrætsgren hvor flest deltagere i konkurrencer/turneringer
- Badminton er på top-fem i alle fire grupper
- Atletik indbefatter et stort antal motionsløbere
- Kampsport dækker over en lang række forskellige kampsportsretninger

Idræts- og motionsaktive 60⁺

I 1964 dyrkede under 3 procent af danskerne over 60 år jævnligt idræt. I dag svarer næsten 50 procent, at de jævnligt dyrker idræt og motion. Da alt tyder på at andelen vil fortsætte med at stige i de kommende år, vil presset på de københavnske idrætsfaciliteter fortsat stige.

Topti for 60⁺

De ti mest udbredte ældreaktiviteter er: 1. Gymnastik/aerobic, 2. Svømning, 3. Dans, 4. Badminton, 5. Golf, 6. Cykelsport, 7. Yoga, 8. Jogging, 9. Tennis, 10. Styrketræning.

Foreningsidrættens Top-fem for 60⁺

De fem mest udbredte foreningsidrætter for ældre er: golf, gymnastik, dans, badminton og sejlsport. (Danmarks Idræts Forbunds medlemsopgørelse for 2006).

Med 133.000 medlemmer er golf i dag den næststørste idrætsgren i Danmarks Idræts Forbund – og samtidig den største idrætsgren for 60⁺ (ca. 37.000 medlemmer). Der findes pt. ingen opgørelse over, hvor mange københavnere der spiller golf. Det må imidlertid antages, at byens manglende golf-faciliteter har en betydning for borgernes tilvalg af denne idrætsgren.

Bilag 2

Nyetablerede aktivitetsstrøg i byrummet

Der er flere gode eksempler på faciliteter i det københavnske byrum. Blandt dem er:

- **Prags Boulevard**, et 2 kilometer langt sammenhængende park- og aktivitetsstrøg, inddelt i syv særlige aktivitetsområder. De forskellige områder er indrettet med henblik på leg, dans og bevægelse, forskellige former for boldspil og skater aktiviteter. Desuden er der fra Prags Boulevard direkte adgang til Idræts- og Kulturhuset i Holmbladsgade.
- **Sønder Boulevard**, et 1,5 km langt parkstrøg med forskellige lege- og opholdsmuligheder. Med forskellige ”flader” (græs, grus, fliser og asfalt) indbydes der til forskellige former for aktivitet. Arealet rummer en småbørnslegeplads, en indhegnet kunstgræsbane til boldspil, en asfalteret boldbane og et asfaltfelt til BMX kørsel.
- **Nørrebroparken** (der ved indvielsen medio 2007 skifter navn til **Ny Nørrebro Park**), anlægges som en moderne ’bypark’ med et væld af lege- og aktivitetsmuligheder. Parken kommer bl.a. til at rumme en beachvolley-bane, et område til vandleg(e), en stor skaterbane, markedshaller til koncerter, basarer og loppemarkeder og en nyrenoveret legeplads.
- **Byens Grønne Puls**. Som en del af ”København – en by i bevægelse” er etableringen af ”Byens Grønne Puls” undervejs. Byens Grønne Puls er en sammenhængende cirkulær grøn forbindelse, der leder hen til og gennem de offentlige grønne områder og faciliteter, og hvor der indbydes til bevægelse, leg og samvær.

Bilag 3

Rækkefølgeplanen

Den 22. september 2005 behandlede Borgerrepræsentationen indstillingen ”Rækkefølgeplan for udbygning af idrætsfaciliteter” (BR 489/05).

Borgerrepræsentationen tog indstillingen til efterretning med henblik på at lade redegørelsen indgå i forhandlingerne om budget 2006.

Rækkefølgeplanen indeholder 48 forslag som samlet vil koste i alt knap 1,2 mia. kr. at realisere. Forslagene kommer fra enkeltpersoner, grupper af borgere, idrætsforeninger, organisationer, politikere og Kultur- og Fritidsforvaltningen. Projekterne spænder fra idé over skitseforslag til færdigudviklede projektforslag, der har været behandlet af Kultur- og Fritidsudvalget.

Det betyder, at økonomien for mange af projekternes vedkommende hviler på skøn eller erfaringer fra lignende initiativer. Konsekvensen er, at anlægsøkonomien, herunder også plan- og miljøforhold skal analyseres nærmere før der tages stilling til de enkelte projekter.

Projekterne er vurderet ud fra 5 kriterier: Facilitetsdækning, Mangfoldighed i forhold til brugergrupper og idrætsgrene, Mulighederne for samarbejde og synergi, Økonomisk vurdering af projektet og Andre faktorer. Hvert kriterium er vægtet fra 1 til 3, med 3 som det bedste. Prioriteringen er summen af vægtene for de enkelte kriterier. Projekterne er alle i prisniveau 2005.

Nedenfor er projekterne oplistet efter hvor mange point de har fået. Det skal bemærkes, at indenfor de enkelte prioriteter er projekterne ligestillede.

1. prioritet (13 point)

- Skoleidrætshal på Islands Brygge Skole – 37 mio. kr.
- Skoleidrætshal i Ørestad Syd – 45 mio. kr.
- Udbygning af Sundbyøsterhallen – 64 mio. kr.
- Byens grønne puls – 1,2 mio. kr.
- Rulleskøjteanlæg i Ørestad Syd - 8 mio. kr.

2. prioritet (12 point)

- Idrætshal på Holmen – 39 mio. kr.

- Bavnehøj Sports- og Fritidscenter – 169 mio. kr.
- Skoleidrætshal i Sydhavnen – 39 mio. kr. .
- Vandlegeplads i Ørestad – 2 mio. kr.
- Havnebad ved Havneholmen – 10 mio. kr.
- Træningspavillon i byens rum – 0,4 mio. kr. pr. anlæg
- Minikunstgræsbaner – 0,8 mio. kr. pr. bane
- White Water Kanal (rafting) – 60 mio. kr.
- ”Powerhouse” til Friluftsliv – 20 mio. kr.
- Idrætstårn i Sydhavnen – 60 mio. kr.
- Rideskole på Amager – 4 mio. kr.

3. prioritet (11 point)

- Iglohal (lethal) i Ørestad Syd – 6 mio. kr.
- Skoleidrætshal i Ørestad City – 40 mio. kr.
- Helhedsplan for Bellahøjmarken – 33 mio. kr.
- Boldmure i Ørestad – 0,4 mio. kr.
- Overdækning af pladser i Ørestaden – 2 mio. kr.
- Fælledklubberne - 15 mio. kr.
- Termisk havnebad i Sydhavnen – 30 mio. kr.
- Beach-pit (indendørs beachvolley) 8 mio. kr.
- Indendørs street basketball – 2 mio. kr.
- Sofies bad – 7 mio. kr.
- Udendørs Klatrevæg på Nørrebro 0,85 mio. kr.
- Indendørs petanquebaner – 1,5 mio. kr.

4. prioritet (10 point)

- Emdrupparkens Idrætsanlæg – 76 mio. kr.
- Stadshuset i Ørestaden – 31 mio. kr.
- Idrætscenter i Ørestad Nord – 80 mio. kr.
- Nyt stadion i Valby Idrætspark – 35 mio. kr.
- Badestrand i Svanemøllebugten – 35 mio. kr.
- Nye Havnebade – 8 mio. kr.
- Valby Boldklub – 3 mio. kr.
- Sejlklubben Sundet – 5 mio. kr.
- Københavns Roklub – 10 mio. kr.
- Amager Ro- og Kajakklub – 8 mio. kr.
- Boldklubben Fremad Amager – 13,5 mio. kr.
- International Kartingbane – 35 mio. kr.

5. prioritet (9 point)

- Overdækning af Fælledbadet – 30 mio. kr.
- IF Stadion- 65 mio. kr.

- Kunstgræsbaner i Valby Idrætspark – 14 mio. kr.
- Skaterhockeybane på Holmen – 1 mio. kr.

6. prioritet (8 point)

- Boldklubben Hellas – 1,5 mio. kr.
- Boldklubben Hekla – 2 mio. kr.
- Boldklubben B 1908 – 4,5 mio. kr.
- Boldklubben Prespa – 1,5 mio. kr.

Bilag 4

Investeringsplan for de københavnske idrætsanlæg

Den 25. august 2005 behandlede Borgerrepræsentationen indstillingen ” Investeringsplan for renovering af de københavnske idrætsanlæg – om renovering af samtlige anlæg til et tidssvarende niveau i perioden 2006-2010” (BR 422/05)

Borgerrepræsentationen tog indstillingen til efterretning med henblik på at lade planen indgå i forhandlingerne om budget 2006.

Det samlede investeringsbehov for at oprette de københavnske idrætsanlæg til et tidssvarende niveau er **396 mio. kr.** Strækkes investeringen over en femårig periode, kan det samlede investeringsbehov estimeres til **445 mio. kr.**

I denne sammenhæng er opretning til et tidssvarende niveau defineret som:

- Opretning til et vedligeholdelsesmæssigt niveau, som da anlægget var nyt
- Energimæssig opgradering, hvor der af vedligeholdelsesmæssige årsager foretages omfattende bygningsmæssige indgreb, og det totaløkonomisk er fornuftigt
- Ændringer af anlæggene som sikrer, at myndigheds- og sikkerhedskrav af i dag er opfyldt
- Mindre tilpasninger af anlæggene afledt af deres anvendelse i dag

Denne definition betyder, at en række ønsker fra brugerbestyrelser m.fl. om udvidelser, større moderniseringer eller andre ændringer, som betyder, at anlæggene tilføres nye faciliteter og kan rumme aktiviteter, de ikke oprindeligt er bygget til, ikke er medtaget i investeringsplanen. Dette omfatter eksempelvis ændringer af anlæggene for at skabe plads til helt nye aktiviteter og opgraderinger afledt af særlige krav til eliteidræt.

De allerede beskrevne moderniseringsønsker fra brugerbestyrelserne m.fl. på de enkelte anlæg udgør **130,3 mio. kr.** En stor del af disse ønsker handler om at omlægge KIs grusbaner til kunstgræsbaner, da banerne er meget nedslidte og kun kan bruges 3 måneder om året. I mange tilfælde vil det økonomisk set være mest optimalt at realisere sådanne ønsker samtidig med opretningen af anlæggene til tidssvaren-

de niveau. Derfor anbefales det, at der træffes beslutning om disse ønsker sideløbende med beslutningen om opretning.

Idrætsanlæggenes vedligeholdelsestilstand

Mange af de københavnske idrætsanlæg er i dårlig stand. 1 anlæg er lukket, Bavnehøj Friluftsbad, mens 3 anlæg er lukningstruede. Herudover er en stor del af anlæggene stærkt nedslidte. Udearealer har ikke tidligere været medtaget i opgørelser over KIs vedligeholdelsesbehov. De er medtaget i denne rapport, og de udgør en stor del af investeringsbehovet, da mange af banerne er i meget dårlig stand.

Midler til vedligeholdelse i KI

Investeringsbehovet tager udgangspunkt i det samlede genopretningsbehov på idrætsanlæggene over en 5-årig periode. Det samlede investeringsbehov er derfor **445 mio. kr.**

Det vurderes, at rammebevillinger for hele KIs anlægsmasse vil ned-sætte pris pr. vedligeholdt kvadratmeter. Denne rapport indeholder en plan for opretning af samtlige anlæg hos KI, hvis økonomi er baseret på, at der gives rammebevillinger. Såfremt der forsat gives enkeltvise anlægsbevillinger, vil investeringsbehovet være større.

Det er væsentligt, at fastholde anlæggene på et tidssvarende niveau, når de først er oprettede. Herved fastholdes værdien af investeringen i anlæggene. Når anlæggene er oprettede, vurderes det, at der er behov for **50 mio. kr.** årligt til løbende vedligehold af bygninger, tekniske installationer og udearealer. Herfra skal trækkes de midler, der allerede i dag anvendes til vedligeholdelse, løn til udførende personale bl.a. på de grønne områder, samt de besparelser, f.eks. energibesparelser, der opnås som følge af at anlægsmassen på dette tidspunkt er fuldt genoprettet.

Energibesparelse ved opretning

Oprettelsen af anlæggene vil på sigt resultere i en energibesparelse, eftersom opretningen i en del tilfælde indebærer udskiftning af nedbrudte bygningsdele til nye, som f.eks. isolerer bedre. Den samlede årlige besparelse vil på sigt være knap **6 mio. kr.**

Datagrundlag

Datagrundlaget for rapporten bygger på overslagstal, som er kvalitets-sikret. Når den endelige udbudsform er fundet, og der er foretaget licitation, vil tallene være mere præcise.

Bilag 5

Nyetablerede idrætsanlæg

Indendørs anlæg

Bevægelseshus i Vesterbro Ungdomsgård

I den selvejende institution "Vesterbros Ungdomsgård" er opført et 2-etagers bevægelseshus på 590 m². Salen bruges til bevægelse, sang, dans, musik, dramatik og boldspil. Vesterbro Ungdomsgård har i udarbejdelsen af projektet lagt vægt på at tilgodese behovet for fysiske aktiviteter for alle bydelens beboere.

Samlede anlægsomkostninger: 18,1 mio. kr.

Københavns Kommunes andel: 3,0 mio. kr.

Prøvehallen i Valby

Københavns Kommune har i samarbejde med lokale borgere og foreninger udarbejdet et projekt til et nyt idrætshus i Valby, Prøvehallen. Hallen danner rammen om idræts- og kulturfaciliteter til brug for den ny Valby Skole, foreninger i området og for borgere i Valby. Huset indeholder et hovedrum til afholdelse af bl.a. basketball samt tre mindre idræts- og kulturlokaler til mindre pladskrævende aktiviteter.

De samlede anlægsomkostninger er finansieret af Københavns Kommune: 37,4 mio. kr.

Idræts- og Kulturhuset på Nørrebro

Nørrebros nye idrætshal åbnede ultimo 2006. Idræts- og Kulturhuset er indrettet, så der er optimale muligheder for samspil mellem organiserede foreningsaktiviteter og mere spontan, uformel idræt og leg. Huset er opbygget omkring en stor hal, kaldet "Plænen", inspireret af tidligere tiders byfælleder. Denne centrale hal er dimensioneret, så der er mulighed for alle former for boldspil. Fra husets øvrige idrætssale er der udsyn ned til aktiviteterne på "Plænen". Lokale- og Anlægsfonden støttede projektet med 10 mio. kr.

Samlede anlægsomkostninger: 69 mio. kr.

Københavns Kommunes andel: 59 mio. kr.

Idræts- og Kulturhuset i Holmbladsgade

Som led i Kvarterløft i Holmbladsgadekvarteret blev Kultur- og Idrætshuset i Holmbladsgade opført. Det samlede gulvareal er ca. 3200 m². Huset består af en stor hal med en arena med samme mål som en indendørs håndboldbane. Endvidere er der omklædningsfaciliteter og cafe samt rum til idræt og andre kulturelle aktiviteter. Idræts- og kulturhuset er lokalt forankret. Lokale- og Anlægsfonden støttede projektet med 20 mio. kr.

Samlede anlægsomkostninger: 57,5 mio. kr.

Københavns Kommunes andel: 37,5 mio. kr.

Tennishal på Kløvermarksvej

Kløvermarkens Tennis Klub (KTK) havde i mange år planer om at opføre en tennis- og squashhal på Kløvermarksvej. Hallen åbnede ultimo 2006.

Samlede anlægsomkostninger: 19,5 mio. kr.

Københavns Kommunes andel: 2,7 mio. kr.

Udendørs anlæg

Området omkring Østerbro Stadion

Der er etableret supplerende atletikfaciliteter på Østerbro stadion og 4 omklædningsrum i Idrætshuset.

De samlede anlægsomkostninger er finansieret af Københavns Kommune: 6,9 mio. kr.

Skolefodbolddbaner

10 skolefodbolddbaner til brug for foreningsidrætten er opgraderet. Opgraderingen blev iværksat for at "lette presset" på de eksisterende fodbolddbaner. Samtidig forbedres skolernes omklædningsrum og adgangsf forhold.

De samlede anlægsomkostninger er finansieret af Københavns Kommune: 3,5 mio. kr.

Byidrætslegeplads på Østrigsgade Skole

Ved Østrigsgade Skole er en byidrætslegeplads opført. Derved er to skolegårde ændret til et aktivt centrum for skole, omkringliggende fritidshjem samt områdets beboere. Projektet blev udarbejdet i samarbejde med Danmarks Idræts Forbunds Københavnerudvalg.

Samlede anlægsomkostninger: 2,2 mio. kr.

Københavns Kommune andel: 1,6 mio. kr.

Skaterhockeybane

I samarbejde med de københavnske eliteklubber er der etableret en udendørs skaterhockeybane af international standard ved Nørrebrohallen.

De samlede anlægsomkostninger er finansieret af Københavns Kommune: 0,6 mio. kr.

Kommende idrætsanlæg

Indendørs anlæg

Idrætshal ved Vanløse Skole

I forbindelse med renoveringen af Vanløse skole skal der opføres en ny og selvstændig idrætshal, der både kan anvendes af skolens elever, idrætsforeninger og andre brugere. Idrætshallen etableres med mål svarende til en håndboldhal inkl. tilhørende funktioner. Det samlede areal er i alt 2.000 m². Langs hallens ene langside er der plads til ca. 200 tilskuere. Foruden håndboldhal rummer bygningen to musiklokaler til skolebrug. Idrætshallen imødekommer et stort behov for flere idrætsfaciliteter i nærområdet og skaber plads til blandt andet softtennis, floorball, badminton, håndbold og volleyball. Idrætshallen forventes at stå færdig primo 2008.

De samlede omkostninger finansieres af Københavns Kommune: 38,9 mio. kr.

Svømmehal på Bellahøj

Med budget 2005 blev det besluttet, at der skal etableres en ny svømmehal i Bellahøj. Svømmehallen kommer til at indeholde et bassin på 50 x 25m med tilhørende tilskuerpladser. Hertil kommer et 25 m afsvømningsbassin og et børnebassin.

De samlede omkostninger finansieres af Københavns Kommune: 161,6 mio. kr.

Vandkulturhus i Valby

Med budget 2005 blev det besluttet, at der skal etableres et vandkulturhus i Valby. Projektets afsæt er ideerne bag vandkultur med udfoldelse på mange niveauer. Faciliteten skal give mulighed for svømning, leg og bevægelse, uden krav om at præstationer skal kunne sammenlignes med andre idrætsudøvere. Målgruppen er motionister, ældre, børn og familier.

De samlede omkostninger finansieres af Københavns Kommune: 89,2 mio. kr.

Udendørs anlæg

Minikunstgræsbaner

Det er besluttet at der skal etableres 6 minikunstgræsbaner i det københavnske byrum. Banerne placeres på Vesterbro ved Enghave Station, Indre Nørrebro på Baggesensgade/Stengade, ved Vanløse Skole, i Nord Vest ved Bispeengbuen (X-hall), Islands Brygge ved Artillerivej og på Ydre Nørrebro ved Nannasgade. Projektet gennemføres i samarbejde med Lokale- og Anlægsfonden, DBU og SSB Vesterbro.

De samlede anlægsomkostninger er 4,9 mio. kr.
Københavns Kommunes andel: 3,5 mio. kr.

BKO på Nørrebro

På pladsen foran Nørrebrohallen etableres et ”bevægelsesklart område” (BKO). Danmarks Idræts Forbund er initiativtager til projektet. Københavns Idrætsanlæg er bygherre.
De samlede anlægsomkostninger finansieres af Københavns Kommune: 0,6 mio. kr.

Kunstgræsbaner

Der er bevilliget midler til etablering af 5 kunstgræsbaner i fuld størrelse. De skal placeres ved Ryparkens Idrætsanlæg, Tingbjerg Idrætspark, CF Rikken, Kløvermarken og ved Svanemølleanlægget.
De samlede anlægsomkostninger finansieres af Københavns Kommune: 14 mio. kr.

Helgoland

I forbindelse med etableringen af den nye Amager Strandpark blev den nedslidte badeanstalt Helgoland revet ned. Der etableres en ny søbadeanstalt, som placeres i den nordlige ende af Amager Strandpark, og tages i brug i 2007.
De samlede anlægsomkostninger finansieres af Københavns Kommune: 17,3 mio. kr.

Østerbro Stadion

Der var afsat 25,9 mio. kr. til renovering af Østerbro Stadion. Renoveringen er indstillet og der er truffet principbeslutning om at midlerne kan anvendes til etablering af ny hal i området. I samarbejde med berørte klubber udarbejder Kultur- og Fritidsforvaltningen et skitseprojekt.
De samlede anlægsmidler afsat af Københavns Kommune: 25,9 mio. kr.

Renovering og forbedring af idrætsanlæg

Nørrebrohallen

Nyt tag på hal 3 inkl. ovenlys. Nyt tag og konstruktion ved Bragesgade. Facader (mur) overalt samt vinduer, porte og døre. Endvidere indvendig istandsættelse efter råd- og svampeskade.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 8.3 mio. kr.

Emdrup Svømmebad

Gennemgribende renovering. Herunder ovenlys, tag facader, saunaer, dørparti, isolering, bassin og promenadedæk, ny bund i soppebassin, vandbehandlingsanlæg, ventilation, kloak og parkeringsplads.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 19,7 mio. kr.

Frankrigsgade Svømmehal

Renovering af ventilationsanlæg og varmeveksler.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 3 mio. kr.

Østerbro Skøjtehal

Nyt tag, samt maling af vinduer og facader. Indvendig istandsættelse, inkl. toiletter, bade, gummigulve og nyt kølerørsystem samt generel vvs.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 3,9 mio. kr.

Svanemøllehallen

Reparation af murværk, udskiftning af vinduer, maleristandsættelse, nyt sportsgulv samt renovering af indgang og cafeteriagulv. Endvidere ny ventilation i bade, inkl. varmegenvinding og reparation af kloakker.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 13,8 mio. kr.

Hyltebjerghallen

Omlægning og isolering af eternittage, tagrender, facaderenovering, renovering af el-tavler, nyt halgulv, maleristandsættelse, ny ventilation i bad og omklædning samt sanitet og udbedring af nedbrudte kloakker.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 4,9 mio. kr.

X-Hall

Udskiftning af tag og belægninger samt etablering af trappe.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 0,4 mio. kr.

Græsbaner på Amager

Renovering af 3 græsbaner på Kløvermarken samt 1 i Sundby Idrætspark.
De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 1,2 mio. kr.

Copenhagen Skatepark

Færdiggørelse af akustikdæmpende foranstaltninger og etablering af nye flugtveje.

De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 0,8 mio. kr.

**Skøjtebaner ved Kgs. Nytorv,
Blågårds Plads og Genforeningspladsen**

Udskiftning af kølerslanger og diverse reparationer.

De samlede midler til renovering afsat af Københavns Kommune: 1,2 mio. kr.

Opførelse, udbygning og renovering af klubhuse

Hellas/Engdraget

I forbindelse med beslutningen om ”Prioritering af midler til vedligeholdelse og genopretning af idrætsanlæg i 2006”, blev der afsat et beløb på 1,2 mio. kr. til renovering af Hellas klubhus på Engdraget. Renoveringen omfatter bl.a. tag og facader, ventilation i bade- og omklædningsrum samt renovering af udearealer.

De samlede anlægsomkostninger er finansieret af Københavns Kommune: 1,2 mio. kr.

Pavillon til idræt

Der arbejdes på at opføre en pavillon til idræt, som foreslås placeret på Kulbanevej i Valby og anvendt som klubhus for fodboldklubben Rikken F. C. Lokale- og Anlægssonden støtter projektet med 0,5 mio. kr.

Samlede anlægsomkostninger: 1,3 mio. kr.

Københavns Kommunes andel: 0,8 mio. kr.